

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
(ΟΜΑΔΑ Α΄)
ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

I.Μη λογοτεχνικό κείμενο

«Η αίγλη των ισχυρών»

(1)Μια **ακατανίκητη** γοητεία ασκούν και πάλι οι ισχυροί ηγέτες, σε δημοκρατικά και αυταρχικά καθεστώτα. Ποιος **ξέρει**, ίσως, οι σαρωτικοί εθνικισμοί, η διασπορά της τρομοκρατίας, οι πόλεμοι με τη σφραγίδα της θρησκείας (αλλά με βάση τα οικονομικά συμφέροντα), έχουν αυξήσει το αίτημα για ισχυρούς ηγέτες.

(2)Ένας αντιπρόσωπος των αυταρχικών ηγετών πρόσφατα υπερηφανεύτηκε ότι όταν ήταν δήμαρχος έβγαινε τη νύχτα και σκότωνε ο ίδιος πιθανούς εγκληματίες... **Κερδίζουν** οπαδούς και μαχητές οι εξολοθρευτές, ίσως γιατί, ενίοτε, περισσότερο από τη δημοκρατία, **θέλγουν** το μίσος, τα πάθη, τα **βλαβερά** ιδεώδη.

(3)Δεν είναι απλή υπόθεση η άσκηση γοητείας, να καθηλώνεις πλήθη «μιλώντας» στο θυμικό, να υποκινείς τη λατρεία. Να δεσπόζεις πάνω από τους ανθρώπους ως εθνικό σύμβολο, ως σωτήρας, ως ενσάρκωση του μεγαλείου, της σοφίας, σχεδόν με υπερφυσικές ιδιότητες, σχεδόν θεός. «Αυτά τα μεταφυσικά πρόσωπα, οι μεγάλοι άνδρες», έγραφε ο Καντ, «παρομοιάζονται με υψηλούς πύργους. Δεν είναι για μένα». Όμως οι λαοί συγκινούνται, ενθουσιάζονται, μεθούν με το μυθικό. Αρέσκονται στους εξωραϊσμούς, **έλκονται** από την επίδειξη κύρους, πυγμής, παντοδυναμίας – η σκληρότητα εξεικονίζεται με φωτοστέφανα.

(4)Δεν είναι τυχαίο ότι πολλοί (π.χ. ο Νίτσε με τον υπεράνθρωπό του) πιστεύουν ότι η πορεία του κόσμου κρίνεται από την προσωπικότητα των μεγάλων ανδρών, και όχι το αντίστροφο. Διότι είναι **ισχυρή** η ροπή προς την ηρωοποίηση και τη μυθοπλασία, ισχυρή η πίστη ότι εξαρτάται από τους ηγέτες αν η κοινωνία μέλλει να εξανθρωπιστεί ή να εξελιχθεί σε ένα απέραντο σφαγείο. Στην πραγματικότητα, όπως πρόσβευε ο Τολστόι, κάθε πράξη τους, την οποία οι ίδιοι θεωρούν **απόρροια** της βούλησής τους, είναι **ακούσια**: σχετίζεται με τη συνολική πορεία της Ιστορίας.

(Τασούλα Καραϊσκάκη-Εφημερίδα «Καθημερινή». Διασκευή)

1^η Δραστηριότητα

Να γράψετε περίληψη του κειμένου σε 90-110 λέξεις.(Μονάδες 15)

2η Δραστηριότητα

i.Να εντοπίσετε 2 τρόπους ανάπτυξης στην τέταρτη παράγραφο. (Μονάδες 3)

ii.α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο των: **ακατανίκητη**, **ξέρει**, **θέλγουν**, **ισχυρή**, **απόρροια**

β) Να γράψετε από ένα αντώνυμο των: **κερδίζουν**, **βλαβερά**, **έλκονται**, **ισχυρή**, **ακούσια**

(Μονάδες 10)

iii. α) Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στην τρίτη παράγραφο. (Μονάδες 1)

β) Να εντοπίσετε δύο περιπτώσεις ποιητικής-συνυποδηλωτικής χρήσης της γλώσσας (Μονάδες 1)

3η Δραστηριότητα

Ως μέλος της Βουλής των εφήβων εκφωνείτε μια ομιλία 200-250 λέξεων στην οποία, αναπτύσσετε τις αρνητικές συνέπειες που προέρχονται από τον πολιτικό λαϊκισμό και τους τρόπους για να αντιμετωπιστεί.

(Μονάδες 20)

II. Λογοτεχνικό κείμενο

Το ολοκληρωτικό καθεστώς του Μεγάλου Αδελφού, παρακολουθώντας τους πάντες και τα πάντα μέσα από αμέτρητες διαδραστικές τηλεθόνες, ασκεί τον απόλυτο έλεγχο στις πράξεις και τις συνειδήσεις των πολιτών για να μπορεί να τους χειραγωγεί. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα, αναφέρεται το Δίλεπτο Μίσους που έχει καθιερώσει το ολοκληρωτικό καθεστώς εναντίον του Γκολντστάιν που είναι αντίπαλός του.

«1984-Ο Μεγάλος Αδελφός»

Προτού περάσουν τριάντα δευτερόλεπτα Μίσους, το μισό ακροατήριο ξέσπασε σε έξαλλες κραυγές λύσσας. Ήταν πάρα πολύ γι' αυτούς να βλέπουν στην οθόνη το αυτάρεσκο προβατίσιο πρόσωπο του Γκολντστάιν. Εξάλλου, η θέα ή έστω και η σκέψη μόνο του Γκολντστάιν προκαλούσε αυτόματα φόβο και οργή. Αλλά το περίεργο ήταν ότι, παρόλο που ήταν μισητό πρόσωπο και τον περιφρονούσαν οι πάντες, παρόλο που κάθε μέρα στις εξέδρες, στην τηλεθόνη, στις εφημερίδες, στα βιβλία οι θεωρίες του διαψεύδονταν, καταρρίπτονταν, γελοιοποιούνταν και η αξιοθρήνητη γελοιότητά τους εκτίθονταν στα μάτια όλων, η επιρροή του θαρρείς και δεν μειωνόταν ποτέ. Πάντα υπήρχαν καινούργια θύματα έτοιμα να παραπλανηθούν από αυτόν. Δεν περνούσε μέρα που η Αστυνομία της Σκέψης να μην ανακαλύψει κατασκόπους του. Ήταν αρχηγός ενός τεράστιου σκοτεινού στρατού, ενός μυστικού δικτύου συνωμοτών που είχαν σκοπό την ανατροπή της Κυβέρνησης. Υποτίθεται πως το όνομα του στρατού ήταν Αδελφότης. Ψιθυρίζονταν ακόμα ιστορίες για ένα τρομερό βιβλίο, μια σύνοψη όλων των αιρέσεων που είχε γράψει ο Γκολντστάιν και κυκλοφορούσε κρυφά εδώ κι εκεί. Το βιβλίο δεν είχε τίτλο. Ο κόσμος το ονόμαζε απλώς «το βιβλίο». Όλα αυτά, όμως, κυκλοφορούσαν μόνο σαν αόριστες φήμες. Στο δεύτερο λεπτό, το μίσος εξελίχτηκε σε παραλήρημα. Το ακροατήριο αναπηδούσε πάνω στις καρέκλες και ούρλιαζε όσο πιο δυνατά μπορούσε προσπαθώντας να πνίξει το βέλασμα που σε τρέλαινε από την τηλεθόνη. Η μικροκαμωμένη κοκκινομάλλα αναγοκοκκινισμένη ανοιγόκλεινε το στόμα της σαν ψάρι έξω από το νερό. Ακόμα και το παχύ πρόσωπο του Ο' Μπράιεν είχε γίνει κατακόκκινο. Η μελαχρινή κοπέλα πίσω από τον Ούνιστον άρχισε να ξεφωνίζει «Γουρούνι! Γουρούνι! Γουρούνι!» και ξαφνικά άρπαξε ένα βαρύ λεξικό της Νέας Ομιλίας και το εκσφενδόνισε στην οθόνη.

(Τζορτζ Όργουελ, 1984-Ο Μεγάλος Αδελφός, Διασκευή)

1^η Δραστηριότητα

Σε κάθε μία από τις προτάσεις που ακολουθούν να σημειώσετε τον χαρακτηρισμό Σωστό ή Λάθος, ανάλογα με το αν αποδίδουν το νόημα του κειμένου σωστά ή όχι. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με συγκεκριμένη αναφορά στο κείμενο.

- Το κοινό αποδοκιμάζει τον Γκολντστάιν κατά τη διάρκεια του Δίλεπτου Μίσους.
  - Ο Γκολντστάιν ασκούσε επίδραση σε αρκετούς ανθρώπους.
  - Ο Γκολντστάιν ήταν αντικαθεστωτικός.
  - Το βιβλίο του Γκολντστάιν είχε επίσημη ονομασία.
  - Ο Ούνιστον βοήθησε την κοπέλα που καθόταν πίσω του να πετάξει στο λεξικό στην οθόνη.
- (Μονάδες 15)

2η Δραστηριότητα

- i. Εκτός από την αφήγηση ποιες, είναι οι αφηγηματικές τεχνικές του κειμένου; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στο κείμενο και να αναλύσετε το είδος αφηγητή με κριτήριο το αφηγηματικό επίπεδο και την εστίαση. (Μονάδες 7)
- ii. Να εντοπίσετε πού χρησιμοποιείται β' ενικό πρόσωπο και ποια η λειτουργία του. (Μονάδες 4)
- iii. Να εντοπίσετε 2 περιπτώσεις στις οποίες εκφράζεται σχόλιο. (Μονάδες 4)

3^η Δραστηριότητα

Ποια ήταν η αντίδραση του ακροατηρίου προς τον Γκολντστάιν; Επίσης, για ποιον λόγο, σύμφωνα με την άποψή σας; Η αντίδραση αυτή σχετίζεται με τα δημοκρατικά ιδεώδη; Να απαντήσετε σε ένα ενιαίο κείμενο 100-150 λέξεων. Μπορείτε να αξιοποιήσετε και το εισαγωγικό σημείωμα. (Μονάδες 20)

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΑΒΡΙΛΗΣ